

Lykken sitter i tapetet?

Trond Borgen

Natasja Askelund, maleri, Galleri Brandstrup, Stavanger

En kvinne sitter på en stol, alene. Noen har etterlatt en melke- og en juicekartong på bordet, sammen med et par lysestaker; tre tomme stoler er forlatt. Det er en slags omvendt stol-lek, hvor stoler blir til overs, med kvinnens stille ettertanke som et fast holdepunkt i et flatt billedrom hvor bord og stoler synes å flyte, og hvor perspektivet følgelig er fordreid – som om bordet, med sine etterlatte, hverdagslige frokostspor, satt opp mot tradisjonens lysestaker i sølv, blir et nummer for stort for denne kvinnen: I de tre store maleriene, «Bolia» I – III, markerer Natasja Askelund at hennes humanistiske prosjekt slett ikke er fullført, men må føres videre.

Det gjør hun med en serie svært sterke malerier i Galleri Brandstrup, og i en katalog med 26 gjengivelser av malerier hun har malt de siste par årene. I de nye bildene fortsetter Askelund sin utforskning av kvinneverdenen, men vi ser også den nye generasjonen markere seg med egen identitet og med en lengsel etter lykken og et godt liv. Det humanistiske perspektivet ligger nettopp her, i allmenngjøringen av egne erfaringer, så vi alle kan kjenne oss igjen. Og den maleriske styrken ligger også her, i hennes enkle tegneseriestil som likevel favner så mange sider ved kunsthistorien, og som skaper slagkraftige malerier ved motivenes tydelighet og ved den enkle maleriske kraften.

Hvor ligger denne lykken, om den finnes? Askelund maler i mange av sine bilder et blomstermønster, som om det skulle være et tapet som brer seg for å fylle hele billedrommet, dels bak motivet, dels foran – idet det griper inn i, og over, menneskene her. Lykken sitter kanskje i tapetet, som Askelund bruker som en metafor bl.a. for forenende familieidyll, borgerlig konformitet, skjønnhet og lykke. Men der er også noe kvelende ved dette mønsteret – i «Mine bilder» I og II er motiver fra familiens fotoalbum satt inn i et klisjéhjerte helt omgitt av dette slyngende plantemønsteret i det ene maleriet, mens hjertet i det andre faktisk er infisert av selve mønsteret. Skjønnheten og tryggheten synes å være snudd til stengsel og fengsel: Her er rammene for menneskelivet; du får nærhet og trygghet, men ikke mye frihet.

Denne tvetydigheten er et bærende kunstnerisk grep i Askelunds maleriske produksjon. Livet er ikke enkelt, ikke lett, men det rommer ufattelige stunder av nærhet og intimitet – øyeblikk fastholdt i den maleriske flaten, men også framstilt som sårbarhetens stille ettertanke, i en intimitetens livsfrise som vokser fra utstilling til utstilling.

Seks unger sitter i gresset og smiler mot kamera; det er sol og sommer, det ligger forventning i luften, og livet er bare bra. Vi ser dem i maleriet «Bare barn», men her er de rykket ut av fotografiets helhet: De sitter inne i en irregulær boble satt opp mot dette tapetmønsteret som aldri vil gi seg, men som brer seg utover mot maleriets ytterkant, og videre i bilde etter bilde. Som om det slett ikke er lykken som sitter i tapet, men en kvelende fornemmelse, en forutelse om at livet ikke kan bære denne solfylte lykkefølelsen, denne velbalanserte og avslappede atmosfæren. Disse barna vil i sin tid finne sin stol og sitte der alene etter at de andre har reist seg og gått. Og de vil møte seg selv, som i maleriserien «Face to face», og se seg selv tvetydig, enten i ettertankens lys eller i et narsissistisk speil.

Alt mens tapetmønsteret sprer seg og fyller hele billedrommet – planteformer i et vekstmotiv, men likevel hemmende for menneskets vekst: Livet som paradoks og gåte.

Stavanger Aftenblad 23.11.05